

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 16/1998 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om antagningsregistret och studentexamensregistret samt till lagar i samband med den

Till kulturutskottet

INLEDNING

Remiss

Kulturutskottet sände den 4 september 1998 regeringens proposition med förslag till lag om antagningsregistret och studentexamensregistret samt till lagar i samband med den (RP 59/1998 rd) till förvaltningsutskottet för utlåtande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsrådet Matti Rajakylä och regeringssekreterare Ulla Taskinen, undervisningsministeriet
- överdirektör Pekka Kilpi, inrikesministeriet
- lagstiftningsrådet Leena Vettenranta, justitieberedningen
- dataombudsmannen Reijo Aarnio

- undervisningsrådet Erkki Hietakari, Utbildningsstyrelsen
- generalsekreterare Anneli Roman, Studentexamensnämnden
- generalsekreterare Eero Leminen, Rådet för Yrkehögskolornas Rektorer ARENE rf.

Dessutom har social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, Arkivverket, Statistikcentralen, Folkpensionsanstalten, länsstyrelsen i Västra Finlands län, Finlands Kommunförbund, Helsingfors universitet, Undervisningssektorns Fackorganisation rf, Förbundet för gymnasisterna i Finland rf, Förbundet för studentkåren vid yrkehögskolorna i Finland rf och Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund SAKKI rf lämnat skriftliga utlåtanden till utskottet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om antagningsregistret och studentexamensregistret. Genom lagen ges de specialbestämmelser om registren som är nödvändiga utöver bestämmelserna i den allmänna lagen gällande skydd för personuppgifter. Vid beredningen av propositionen har enligt re-

geringen hänsyn tagits till dels Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet), dels revideringen av regleringsformens bestämmelser om de grundlägg-

gande fri- och rättigheterna, som trädde i kraft 1995 och som stipulerar att det i lag bestäms närmare om skydd för personuppgifter.

Antagningsregistret skall bestå av registret för gemensam ansökan till yrkesläroanstalterna och gymnasierna, registret för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna och universitetens register över sökande och studierätt. Universitetens register över sökande och studierätt är under beredning medan de övriga registren har använts i flera år.

I propositionen ingår också förslag till lag om ändring av 18 och 42 § universitetslagen och till lag om ändring av 15 och 29 § lagen om yrkeshögskolestudier. I ändringen av universitetslagen ingår förutom en hänvisning till antagningsregistret också en ändring gällande dem som deltar i bedömningen av studieprestationer. Lagen om yrkeshögskolestudier kompletteras med en bestämmelse om att en studerande under samma läsår får ta emot endast en studieplats som leder till högskoleexamen. Vidare ändras bestämmelserna om ändrings sökande.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Allmänt

Utskottet har främst tagit fasta på skyddet för personuppgifter när det behandlat lagförslaget. Av de orsaker som framgår av propositionsmotiveringen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet förslaget behövligt och funktionellt. Utskottet tillstyrker det första lagförslaget gällande antagningsregistret och studentexamensregistret med anmärkningarna nedan samt det andra och tredje lagförslaget utan ändringar.

I förslaget ingår särskilda bestämmelser om antagningsregistret och studentexamensregistret. För dessa gäller dels de föreslagna bestämmelserna, dels de generella bestämmelserna i den nuvarande personregisterlagen (471/1987) och den ersättande personuppgiftslagen (RP 96/1998 rd) gällande skydd för personlig integritet vid behandlingen av personuppgifter.

Precis som regeringen påpekar i motiveringen innebär registrering av personuppgifter ur individens synvinkel en avvikelse från det skydd för personlig integritet som enligt regeringsformen är en grundläggande rättighet. I 8 § regeringsformen stipuleras att närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter ingår i lag. Grundlagsutskottet framhåller i sitt utlåtande GrUU 14/1998 rd att till de frågor som utifrån denna bestämmelse om grundläggande fri- och rättigheter

gällande skydd för personuppgifter absolut bör regleras hör åtminstone syftet med registreringen, de registrerade personuppgifternas innehåll, ändamålen för vilka uppgifterna får användas inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och deras förvaringstider samt den registrerades rättskydd. Detsamma gäller i vilken utsträckning dessa omständigheter skall regleras och hur ingående på lagnivå.

Registeransvariga och instruering av länsstyrelserna

Utbildningsstyrelsen är enligt föreslagna 1 § registeransvarig för antagningsregistret. Dessutom deltar länsstyrelserna för utbildningsstyrelsens räkning i registerföringen i fråga om delregistren enligt 1 mom. 2 och 3 punkten.

Förvaltningsutskottet utgår från att varje myndighet sköter sina uppdrag självständigt och på eget ansvar. Det är också skäl att hålla fast vid att instrueringen av länsstyrelserna sker utifrån ministerienivå. Utskottet framhåller därför att länsstyrelserna bör ta del i registerföringen i fråga om delregistren i 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten i den utsträckning ministeriet närmare bestämmer.

Ändamål

I 2 § i det första lagförslaget stipuleras för vilka ändamål antagningsregistret får användas. I det inledande stycket till 1 mom. sägs att registret

används för de ändamål som nämns i momentet, "om inte något annat bestäms särskilt eller vederbörande ministerium beslutar något annat". Såsom bestämmelsen är formulerad är det oklart vilket dess syfte är. Ministeriet är inte registeransvarigt för antagningsregistret utan denna funktion är tänkt att innehas av utbildningsstyrelsen. I bestämmelsen finns inga villkor eller preciseringar när det gäller ministeriets möjligheter att besluta något annat om antagningsregistrets ändamål.

Enligt en utredning till utskottet har avsikten varit att ange att studerande också kan antas till utbildningar enligt momentet på annat sätt än genom antagningsregistret. Intentionen har inte varit att ge en lagfäst möjlighet att använda antagningsregistret till andra ändamål än dem som nämns i 2 §. För att kravet på detaljerad reglering av de ändamål som personuppgifterna får användas för skall uppfyllas föreslår utskottet att passusen om vederbörande ministeriums möjlighet att besluta "något annat" om antagningsregistrets användningsändamål stryks i det inledande stycket i 2 § 1 mom.

Dessutom ingår i 2 § i det första lagförslaget bestämmelser om antagningsregistrets ändamål utan närmare specifikation av vilka ändamål respektive delregister får användas för. Innehållet i uppgifterna enligt föreslagna 3 § 3 mom. avgörs dock av ändamålet för vart och ett av delregistren. Utskottet föreslår följaktligen att 2 § 1 mom. förtydligas på så sätt att ändamålet för varje delregister anges särskilt. Universitetens register över sökande och studierätt används vid antagning av studerande till studier som leder till lägre och högre högskoleexamen enligt universitetslagen (645/1997). Registret för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna används för antagning av studerande till studier som leder till yrkeshögskoleexamen enligt lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995). Registret för gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning åter används för antagning av studerande till utbildningar enligt lagen om yrkesutbildning (630/1998) och gymnasielagen (629/1998).

Det första lagförslagets 2 § 2 mom. anger de funktioner för vilka antagningsregistret används. Med hänsyn till att behandlingen av personupp-

gifter måste regleras heltäckande och i detalj på lagnivå föreslår utskottet att 2 § 2 mom. 2 punkten preciseras så att antagningsregistret används för att ordna ansökan till utbildning och antagning av studerande, något som för universitetens och yrkeshögskolornas vidkommande också innefattar systemet med bara en studieplats som leder till högskoleexamen.

Datainnehåll

I 3 § 1 och 2 mom. i det första lagförslaget räknas upp vilka uppgifter som förs in i antagningsregistret. Enligt 3 mom. kan i delregistren också införas andra uppgifter som behövs med tanke på delregistrets ändamål. Vilka uppgifter det handlar om framgår inte av propositionen. Detsamma gäller 8 § 3 mom. om studentexamensregistret.

Utskottet föreslår följaktligen att 3 § 3 mom. preciseras på så sätt att det i vart och ett av de delregister som nämns i 1 § 1 mom. utom uppgifterna enligt 1 och 2 mom. också får införas andra uppgifter som behövs med tanke på delregistrets ändamål och som är relevanta för bedömningen av om de sökande lämpar sig för en utbildning eller ett yrke enligt delregistrets ändamål eller för antagningen av studerande utifrån skolpolitiska grunder eller individuella utbildningsbehov.

För att också innehållet i studentexamensregistret skall bli tillräckligt exakt angivet föreslår utskottet att 8 § ändras genom att 2 mom. kompletteras med en bestämmelse om att i registret införs gymnasieutbildningsuppgifter om dem som anmält sig till och deltagit i prov. Utskottet föreslår också att 8 § 3 mom. ändras så att i studentexamensregistret utom uppgifter enligt 2 mom. också får införas för registrets ändamål behövliga elevvisa uppgifter om studentexamen samt om hur examen avlagts och ordnats. Som en konsekvens härav föreslås att 9 § 1 mom. förtydligas och att några andra uppgifter än de som räknas upp i 8 § 2 mom. inte får lämnas ut till antagningsregistret.

Utlämnande av uppgifter

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter ingår i 5 § i förslaget till lag om antagningsregistret och studentexamensregistret. Enligt 1 mom. 2 punkten får uppgifter också lämnas ut till Statistikcen-

tralen för uppföljning av utbildningssystemet. Statistikcentralen har de facto på grundval av statistiklagen (62/1994) rätt att oavsett sekretessbestämmelserna för framställning av statistik för allmänt bruk få uppgifter som de statliga myndigheterna förfogar över. Statistiklagen är dock inte tillämplig på fall där statistikcentralen tar fram särskilda utredningar enkom för utbildningsförvaltningens behov. Därför är en bestämmelse som medger att uppgifter lämnas ut behövt också i det föreliggande lagförslaget. Av skrivningen i 5 § 1 mom. 2 punkten framgår emellertid inte vilka uppgifter för uppföljning det handlar om. Utskottet föreslår för den skull att 2 punkten ändras så att uppgifter får lämnas ut till vederbörande ministerium och Statistikcentralen för utredningar gällande uppföljning av utbildningssystemet. Detta innebär att uppgifter på enhetsnivå inte skulle användas som sådana i uppföljningen utan för utredningar som tjänar uppföljningen.

Utlåtande

På grundval av det ovan sagda anför förvaltningsutskottet värdsamt som sitt utlåtande till kulturutskottet

att det andra och tredje lagförslaget bör godkännas utan ändringar, och

att det första lagförslaget i övrigt bör godkännas utan ändringar men 1—3, 5, 8 och 9 § med följande ändringar:

1 §

(1 mom. som i RP)

Registeransvarig för antagningsregistret är utbildningsstyrelsen. Dessutom deltar länsstyrelserna enligt vad vederbörande ministerium närmar bestämmelser i registerföringen i fråga om de delregister som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten.

2 §

Ändamål

Antagningsregistrets delregister används för

1) *universitetens register över sökande och studierätt vid antagningen av studerande till studier*

som leder till sådana lägre och högre högskoleexamina som avses i universitetslagen (645/1997),

2) *registret för gemensam ansökan till yrkeshögskolorna vid antagningen av studerande till studier som leder till sådan yrkeshögskoleexamen som avses i lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995),*

3) *registret för gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning vid antagningen av studerande till sådan utbildning som avses i lagen om yrkesutbildning (630/1998) och i gymnasielagen (629/1998).*

(4 punkten *utesl.*)

Antagningsregistret används för att

(1 punkten som i RP)

2) *ordna ansökan till utbildning och antagning av studerande, som för universitets- och högskolestuderandenas vidkommande inkluderar arrangemangen kring mottagande av endast en studieplats som leder till högskoleexamen, samt följa upp ansökan och antagningen,*

(3—6 punkten som i RP)

3 §

Datainnehåll

(1 och 2 mom. som i RP)

I vart och ett av de delregister som nämns i 1 § 1 mom. kan *förutom uppgifter enligt 1 och 2 mom. också införas andra uppgifter som behövs med tanke på delregistrets ändamål och som är relevanta för bedömningen av om de sökande lämpar sig för en utbildning eller ett yrke enligt 2 § eller för antagningen av studerande utifrån skolpolitiska grunder eller individuella utbildningsbehov.*

5 §

Utlämnande av uppgifter

De uppgifter som avses i 3 § 1 och 3 mom. får utlämnas ur antagningsregistret utan hinder av bestämmelserna om tystnadsplikt i den mån de behövs för att mottagaren skall kunna fullfölja nedan nämnda åligganden

(1 punkten som i RP)

2) till vederbörande ministerium och Statistikcentralen för *utredningar gällande uppföljning av utbildningssystemet,*

(3 och 4 punkten som i RP)
(2 mom. som i RP)

8 §

Källor, datainnehåll och förvaringstid

(1 mom. som i RP)

I studentexamensregistret införs

1) namn, *personbeteckning, kön, modersmål och uppgifter om gymnasieutbildning* i fråga om dem som anmält sig till proven och deltagit i dem,

(2 och 3 punkten som i RP)

I studentexamensregistret kan *förutom uppgifter enligt 2 mom. också införas för registrets ända-*

mål behövliga elevvisa uppgifter om studentexamen samt om hur examen avlagts och ordnats.

(4 mom. som i RP)

9 §

Utlämnande av uppgifter

Uppgifter enligt 8 § 2 mom. om de personer som har deltagit i studentexamen och som har sökt till någon sådan utbildning som avses i 2 § 1 mom. (*utesl.*) utlämnas (*utesl.*) till antagningsregistret då dessa uppgifter behövs för antagningen av studerande.

(2 mom. som i RP)

Helsingfors den 4 november 1998

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Kaarina Dromberg /saml
medl. Ulla Juurola /sd
Timo Järvilahti /cent
Reijo Kallio /sd
Toimi Kankaanniemi /fkf
Juha Karpio /saml
Valto Koski /sd

Osmo Kurola /saml
Pehr Löv /sv
Jukka Mikkola /sd
Tuija Pohjola /sd
Iivo Polvi /vänst
Veijo Puhjo /vgr
Erkki Pulliainen /gröna
Aulis Ranta-Muotio /cent.

